

Mgr Bartłomiej Bednarz

THE AUTHORITY OF THE POLICE IN SOCIETY IS A CONDITION OF SECURITY

Autorytet policji w społeczeństwie warunkiem bezpieczeństwa

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3105-9144> E-mail: bartlomiej.bednarz@interia.pl

DOI: <https://doi.org/10.62266/PK.1898-3685.2024.35.29>

Wstęp

Termin policja wywodzi się z greckiego słowa *politeia*, który oznaczał ustrój państwa i takie nim zarządzanie, które gwarantowałyby wszystkim warunki życia obywatelskiego¹. Słownik Języka Polskiego definiuje policję, jako *organ państwowy powołany do ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego*².

Policja jest drugą pod względem liczebności³ służbą mundurową w Polsce. Jej historia sięga korzeniami czasów II Rzeczypospolitej, wtedy to 24 lipca 1919 r. Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił Ustawę o Policji Państwowej, odchodząc tym samym od nazwy dotychczas obowiązującej w projekcie - Straży Bezpieczeństwa. Nowa formacja jako organ wykonawczy władz państwowych i samorządowych miała za zadanie ochronę bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego. W myśl ustawy Policja Państwowa była wyszkolona i zorganizowana na wzór wojskowy.⁴ Jej funkcjonowanie zakończyło się wraz z wybuchem II wojny światowej i podziałem Polski pomiędzy faszystowską III Rzeszę Niemiecką i komunistyczny Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

17 grudnia 1939 r. w nowym tworze- Generalnym Gubernatorstwie, utworzonym na części terenów należących do przedwojennej Polski, będących teraz częścią III Rzeszy powołano nową służbą- Policję Polską, zwaną potocznie granatową policją, podległą całkowicie niemieckiej policji porządkowej. Działała ona tylko na terenie Generalnego Gubernatorstwa i zakończyła swoje istnienie z chwilą wycofania się nazistowskich Niemiec z terenów należących przed wojną do Polski. Wraz ze zbliżającym się końcem wojny, na terenach zajętych przez Związek Sowiecki, utworzono 7 października 1944 r. dekretem Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego Milicję Obywatelską, w której służbę pełniło na początku prawie 60 tys. funkcjonariuszy. Zaowocowało to po ośmiu latach jej funkcjonowania, tj. w 1952 r. zerwaniem przez komunistyczną Polskę wszelkich kontaktów z Interpolem, organizacją której była jednym z państw założycielskich w 1923.

6 kwietnia 1990 r., po transformacji ustrojowej, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej powołał Policję. Formacja wróciła do przedwojennych korzeni i weszła do struktur międzynarodowych: 27 września 1990 r. Polska została ponownie członkiem Interpolu, a 23 grudnia 1991 r. wstąpiła do International Police Association⁵. Od tamtej pory jej członkowie starają się ponownie budować autorytet formacji, zarówno widziany z zewnątrz, jak i autorytet wewnętrzny na linii dowództwo- podwładni,⁶ który został bardzo mocno nadszarpnięty za czasów komunistycznych i funkcjonowania Milicji Obywatelskiej oraz jej ochotniczej wersji- Ochotniczych Rezerw Milicji Obywatelskiej.

1. Potrzeba bezpieczeństwa

¹ K. Kierski, *Wprowadzenie* [w:] *Policja Państwowa 1919- 1939*, Białystok- Olsztyn- Warszawa 2019, s. 6,

² Słownik Języka Polskiego- www.sjp.pwn.pl/sjp/policja;2571921.html [dostęp: 01.02.2024r.]

³ Na pierwszym miejscu znajduje się Wojsko Polskie biorąc pod uwagę też jego ochotniczą służbę jaką są Wojska Obrony Terytorialnej.

⁴ K. Kierski, *dz. cyt.*, s. 8

⁵ Organizacja skupiająca funkcjonariuszy i emerytów służb policyjnych z całego świata, której celem jest tworzenie autentycznych więzów przyjaźni i koleżeństwa zawodowego pomiędzy zatrudnionymi w służbach policyjnych na całym świecie.

⁶ Strona Informacyjna Policji- www.info.policja.pl/inf/historia [dostęp: 24.01.2024r.]

Poczucie bezpieczeństwa jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka, już Abraham Maslow uznał ją za jedną z pierwszych i najważniejszych potrzeb i umieścił w swojej hierarchii tuż nad potrzebami fizjologicznymi. Podmiot musi doświadczać poczucia bezpieczeństwa, aby móc realizować inne swoje potrzeby.

Bezpieczeństwo w języku łacińskim to *sine cura (securitas)*, co można tłumaczyć jako stan bez troski, zmartwienia, niepokoju czy zmian. Słownik Języka Polskiego definiuje bezpieczeństwo jako *stan niezagrożenia, spokoju*.⁷ Bezpieczeństwo w ogólnym tego słowa znaczeniu jest odnoszone zarówno do pojedynczego człowieka, jak również tworzonych przez niego organizacji, wspólnot, narodu czy też państwa. Może być ono ujmowane zarówno w wymiarze negatywnym, jak i pozytywnym.

Negatywne ujmowanie bezpieczeństwa oznacza brak poczucia zagrożenia. Charakteryzuje je przede wszystkim postawa zamknięcia i nieufności wobec otoczenia, skupienie uwagi głównie na zagrożeniach, sztywność i inercja zarówno w myśleniu, jak i w działaniu. Z kolei pozytywne ujmowanie bezpieczeństwa jest próbą znacznie szerszego spojrzenia na zagadnienie bezpieczeństwa, wychodzi bowiem z założenia, że życie nie polega tylko na samym istnieniu, lecz przede wszystkim wyraża się w jego rozwoju i dobrobycie wraz z zapewnieniem zdolności do ochrony wartości wewnętrznych, możliwości realizacji określonych celów, które nadają życiu wyższą wartość i głębszy sens, uzasadniających potrzebę owego istnienia i wiele innych. Tak rozumiane bezpieczeństwo pełni funkcję gwaranta istnienia, przetrwania, stabilności, godności, tożsamości, wolności, niezależności, ochrony poziomu i jakości życia, a także wielu innych składających się na ową jakość potrzeb.⁸

Potrzeby bezpieczeństwa mają znaczący wpływ na rozwój jednostki. Kiedy jednostka nie czuje się bezpieczna, może być stale napięta, niepewna i zestresowana. To może prowadzić do poważnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego. Z drugiej strony, zaspokojenie potrzeb bezpieczeństwa stwarza warunki do rozwoju i samorealizacji. Gdy jednostka czuje się bezpieczna, ma większą motywację do eksplorowania świata, nawiązywania kontaktów społecznych i rozwijania swoich umiejętności. Poczucie bezpieczeństwa pozwala jednostce na bardziej efektywne radzenie sobie z wyzwaniem i trudnościami życiowymi.⁹

Podjmując temat potrzeby bezpieczeństwa należy także przedstawić ją w odniesieniu do państwa (narodu). W tym przypadku również możemy mówić o dwóch sposobach definiowania bezpieczeństwa: w ujęciu wewnętrznym i zewnętrznym. Bezpieczeństwo w ujęciu wewnętrznym jest rozumiane jako rzeczywisty stan stabilności i harmonijności wewnętrznej, który stanowi wyraz braku występowania jakiegokolwiek rodzaju zagrożeń w funkcjonowaniu systemu organów państwa oraz odzwierciedla chroniony przez to państwo tryb życia jego obywateli. Bezpieczeństwo w ujęciu zewnętrznym definiuje się z kolei jako brak zagrożenia ze strony podmiotów i innych źródeł zagranicznych, pozwalający na suwerenne określanie i realizowanie własnych interesów narodowych i celów strategicznych. Należy jednak zaznaczyć, że bezpieczeństwo zewnętrzne współczesnego państwa nie kończy się na jego granicach. Wymaga ono wychodzenia poza jego terytorium oraz szerokiego umocowywania w społeczności międzynarodowej. Innymi słowy, jakość i stopień bezpieczeństwa zewnętrznego zależy od jakości i stopnia bezpieczeństwa międzynarodowego oraz pogłębianej z poszczególnymi państwami wielostronnej współpracy.¹⁰

Bezpieczeństwo państwa jest jedną z najistotniejszych wartości chronionych konstytucyjnie - mówi o tym art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W świetle tego przepisu Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności oraz prawa człowieka i obywatela, a także bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.¹¹ Na straży szeroko

⁷ E. Sobol [red:], *Nowy Słownik Języka Polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002

⁸ K. Świerszcz, *Bezpieczeństwo państwa w czasach współczesnych w w ujęciu podmiotowo- aksjologicznych wyzwań*, [w:] *Przegląd Nauk o Obronności Nr 1-2016*, [red: Ćwik, B.], Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2016, s. 66-67

⁹ Encyklopedia Zarządzania- www.mfiles.pl/pl/index.php/Potrzeba_bezpieczenstwa [dostęp: 04.04.2024r.]

¹⁰ K. Świerszcz, *dz. cyt.*, s. 68-69

¹¹ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 roku

rozumianego bezpieczeństwa państwa stoi wiele służb, jedną z nich, najbardziej liczną oraz ze względu na specyfikę działań najbardziej rozpoznawalną i najczęściej ocenianą jest Policja.

2. Funkcjonowanie Policji

Podstawą prawną regulującą funkcjonowanie policji w Polsce jest Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji z późniejszymi zmianami. Zgodnie z art. 1.1. policję utworzono jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego¹².

Ustawa wymienia podstawowe zadania, jakie mają być wykonywane przez policję. Należą do nich:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- prowadzenie działań kontrterrorystycznych;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- ochrona obiektów stanowiących siedziby członków Rady Ministrów,
- nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi;
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
- współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów;
- przetwarzanie informacji kryminalnych, w tym danych osobowych;
- prowadzenie zbiorów danych zawierających informacje gromadzone przez uprawnione organy o odciskach linii papilarnych osób, niezidentyfikowanych śladach linii papilarnych z miejsc przestępstw oraz o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA)¹³.

Z uwagi na zakres i charakter wykonywanych zadań, w Policji wyróżnia się siedem rodzajów służb. Są to służby: kryminalna, śledcza, spraw wewnętrznych, prewencyjna, kontrterrorystyczna, zwalczania cyberprzestępczości oraz wspomagająca.

Policja jest organizacją o strukturze hierarchicznej, gdzie widoczna jest dyspozycyjność organów niższego stopnia wobec organów nadrzędnych, która może być realizowana w różnych obszarach, prawnie określonych przez wskazanie jej zadań i celów¹⁴. Centralnym organem administracji rządowej do spraw ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Komendant Główny Policji, który jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszy. Bezpośrednio podlegają mu komendanci wojewódzcy policji, komendanci szkół policyjnych, a także komendanci poszczególnych służb (m.in. Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości czy Centralnego Biura Śledczego Policji) i dyrektorzy biur wchodzących w skład Komendy Głównej Policji. Komendantom wojewódzkim policji oraz komendantowi stołecznemu podlegają komendanci powiatowi i miejscy, którym z kolei podlegają komendanci komisariatów i kierownicy posterunków policji. Łącznie służbę w Policji pełni około 102 tysięcy funkcjonariuszy różnego szczebla, na różnych grupach zaszerogowania, w stopniach od

¹² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. 1990 Nr 30 poz. 179)

¹³ Tamże,

¹⁴ J. Mazur, *Komunikowanie się Policji ze społeczeństwem, organami administracji państwowej i samorządowej*, Kraków 2012, s. 129

posterunkowego do generalnego inspektora (stopień przewidziany dla Komendanta Głównego Policji).

Policja wypełniając swoje zadania, obejmuje swoim działaniem rozległe obszary: począwszy od działań ochronnych, zapobiegawczych (prewencyjnych), przewidujących wykrywanie przestępstw i ściganie ich sprawców, po działania nadzorcze wobec służb i formacji uzbrojonych tworzonych na podstawie oddzielnych przepisów.

Status i pozycję policji w rozumieniu miejsca zajmowanego przez nią w hierarchii systemu instytucjonalnego wyznacza dla otoczenia społecznego wartość posiadanych przez nią zasobów. Głównym znacznikiem statusu Policji w wymiarze makro jest władza nad innymi instytucjami, a w wymiarze mikro nad jednostką.¹⁵ Nie bez znaczenia dla statusu jest także możliwość żądania od innych podmiotów pomocy oraz posiadanie przywilejów emerytalnych przez funkcjonariuszy. Status łączy się również z prestiżem zawodu, a ten cały czas pozostaje na dość wysokim poziomie.

Rozpoznawalność Policji przez obywateli oraz wpływ tej formacji na poziom ich bezpieczeństwa w życiu codziennym, prowadzi nieuchronnie do oceny pracy Policji jako formacji oraz jej poszczególnych funkcjonariuszy. Znaczenie tej oceny dla funkcjonowania formacji zmieniało się adekwatnie do zmian zachodzących w państwie. W okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, gdy współczesna Policja funkcjonowała pod nazwą Milicji Obywatelskiej, kwintesencją oceny pracy formacji była statystyka oraz rankingi. Nie przejmowano się w ogóle opinią społeczeństwa na temat funkcjonowania milicji, a nawet można rzec, że było wskazane aby myśleć o funkcjonariuszach w negatywny sposób, ponieważ to wywoływało strach przed instytucją, a w konsekwencji prowadziło do wypełniania nakazów władz komunistycznych. Takie zakorzenione w świadomości kierownictwa formacji podejście skutkowało jeszcze wiele lat po przekształceniu MO w Policję. Sytuacja taka prowadziła do wytworzenia różnego rodzaju sposobów kreowania wskaźników statystycznych, co w efekcie zniekształcało obraz rzeczywistości.

Po przemianach ustrojowych w Polsce zauważono wady takiego podejścia do oceny funkcjonowania Policji. Zwrócono uwagę na to, że same wskaźniki statystyczne nie odzwierciedlają obiektywnie oceny pracy formacji. Duży wpływ na to miało pojawienie się w latach 90. ubiegłego wieku ośrodków badań opinii publicznej oraz wzrostu znaczenia mediów w procesie kształtowania opinii publicznej. Pierwsze wyniki sondażów nie były korzystne dla nowej formacji, dlatego dostrzeżono potrzebę otworzenia się Policji na obywatela. Rozpoczęto tworzenie profesjonalnych służb prasowych, policjanci zaczęli pojawiać się w mediach w związku z prowadzeniem licznych działań profilaktycznych. Wraz z rozwojem technologii informatycznych stworzono stronę internetową Policji¹⁶.

W celu dotarcia do jak największej liczby odbiorców wewnętrznych oraz zewnętrznych, Policja utworzyła 30 listopada 2005 r. działające w strukturach Komendy Głównej Policji- Biuro Komunikacji Społecznej, przed którym postawiono zadania realizacji polityki medialnej Komendanta Głównego Policji. W 2008r. zostały utworzone w każdej komendzie wojewódzkiej oraz w komendzie stołecznej wydziały komunikacji składające się z zespołu prasowego, zajmującego się komunikacją zewnętrzną oraz komórki odpowiedzialnej za komunikację wewnętrzną, a także utworzono w każdej komendzie miejskiej, powiatowej oraz rejonowej etatowe stanowiska oficera prasowego, odpowiedzialnego za kontakty z mediami¹⁷.

3. Autorytet Policji

Pojęcie *autorytet* wywodzi się od łacińskiego słowa *auctoritas*, które oznacza powagę, władzę. Encyklopedia PWN definiuje je jako *kategorię lub zjawisko psychospołeczne opisywane w naukach o człowieku w celu oznaczenia doniosłego wpływu wywieranego przez osobę lub instytucję na rozwój*

¹⁵ Tamże, s. 129

¹⁶ M. Wierzbicki, *Miejsce Policji w życiu społecznym*, [w:] *De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności*, 2017 nr1, Siedlce 2017, s. 149

¹⁷ Tamże, s. 150

*umysłowości lub stosunki między ludźmi przyjmującymi uległe jej twierdzenia lub normy, odczuwając przy tym respekt i uznając jej powagę, zwierzchność lub kompetencję*¹⁸.

Z pojęciem autorytetu wiążą się pewne symbole, które wywołują uległość nawet wobec osoby, która nie jest rzeczywistym autorytetem. Znakiem autorytetu może być tytuł, czy też dobra materialne związane z wysokim statusem ekonomicznym, takie jak np. samochód. Mimowolną uległość może wywoływać również rodzaj noszonej garderoby. Uniform autorytetu może stanowić mundur (policjanta, strażaka, wojskowego, czy pracownika ochrony), jak również fartuch lekarza, sutanna duchownego czy też elegancki garnitur, którego właściciel dopełnia swój wizerunek odpowiednimi dodatkami, takimi jak elegancka teczka czy okulary¹⁹.

Już od czasów Policji Państwowej w służbie tej opracowywane były regulacje prawne precyzujące nie tylko sposób wykonywania poszczególnych czynności służbowych, ale również określające wygląd zewnętrzny funkcjonariusza na służbie czy sposób postępowania w czasie wolnym. Tego rodzaju przedsięwzięcia miały na celu budowę pożądanego wizerunku Policji oraz pogłębianie społecznego zaufania do tej instytucji²⁰. Umundurowanie policjanta mimowolnie wpływa na jego autorytet. To dzięki niemu społeczeństwo identyfikuje policjanta z obowiązkiem przestrzegania prawa, co powoduje w większości przypadków stosowanie się do obowiązujących przepisów i wykonywanie poleceń funkcjonariusza, które nawet jeśli nie są po myśli jednostki, to wykona je z obawy przed sankcją karną.

Autorytet Policji jest tworem kompleksowym. Składają się na niego:

- autorytet formalny – wynikający z zajmowanej pozycji społecznej i reprezentowania władzy, ustanowiony przez prawo;
- autorytet fachowy – wynikający z profesjonalizmu funkcjonariuszy;
- autorytet moralny - odzwierciedla on sylwetkę moralną: przestrzeganie zasad moralnych oraz gotowość do obrony wartości moralnych uznanych w danej społeczności, osobiste relacje ze społecznością, ochronę życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego²¹.

Na autorytet instytucji składa się autorytet jej personelu, który tworzą wszyscy pracownicy instytucji. Wśród podmiotów autorytetu spersonalizowanego wyróżnia się policjanta jako osobę odgrywającą rolę w zakresie kontroli społecznej i ochrony. Zawód policjanta należy do zawodów zaufania publicznego, podobnie jak zawód lekarza, sędziego, adwokata, pielęgniarki, profesora czy strażaka. Ludziom wykonującym zawody zaufania publicznego powierza się problemy, interesy czy sprawy innych. Oczekuje się od nich profesjonalizmu, zachowania standardów etycznych i moralnych, przestrzegania kodeksu etyki zawodowej. Cieszą się oni zaufaniem i autorytetem.

Autorytet funkcjonariusza Policji jest postrzegany z jednej strony jako element porządku społecznego, element prawomocności systemu, a z drugiej jest to autorytet, który przejawia się poprzez nie tylko kompetencje zawodowe, ale i komunikacyjne. Nieodłącznym elementem wizerunku i autorytetu Policji jest także wizerunek i postawa policjanta pierwszego kontaktu, czyli między innymi przyjazny, kompetentny i solidny dzielnicowy czy patrol policyjny. Trzeba jednak zaznaczyć, że o autorytet trzeba stale zabiegać, nie jest on przypisany instytucji i osobie raz na zawsze. Dlatego, aby go stale budować, niezbędna jest ocena działalności instytucji i osób w niej pracujących²².

Oceny społeczne oraz ocena własna są bardzo ważnym elementem budowy autorytetu. Społeczeństwo systematycznie ocenia Policję, a także Policja ocenia sama siebie. Za ważny miernik, wskazujący na bardzo pozytywny obraz policji w polskim społeczeństwie można uznać badania poziomu poczucia bezpieczeństwa realizowane cyklicznie przez Centrum Badania Opinii Społecznej.

¹⁸ Encyklopedia PWN- www.encyklopedia.pwn.pl/szukaj/autorytet [dostęp: 31.01.2024r.]

¹⁹ A. Góralewska-Słońska, M. Kuchar-Pietrzak, M. Siwczyk-Kępa, *Wpływ autorytetu (umundurowania) na posłuszeństwo w zakresie przestrzegania przez pieszych przepisów o ruchu drogowym* [w:] *Psychologiczne zeszyty naukowe. Półrocznik Instytutu Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 2/2016*, Zielona Góra 2016, s. 174

²⁰ M. Wierzbicki, *dz. cyt.*, s. 147

²¹ J. Stawnicka, *Dialogiczny wymiar bezpieczeństwa. Rzecz o polskiej policji*, Katowice 2013, s. 34- 35

²² Tamże, s. 30

Ostatnie przeprowadzone zostały w dniach 11- 20 kwietnia 2023 roku i dotyczyły one bezpieczeństwa - zarówno w skali kraju, jak i w okolicy miejsca zamieszkania - oraz zagrożenia przestępczością. Zrealizowane zostały na reprezentatywnej losowej próbie dorosłych Polaków (N=1075). Wynika z nich, że zdecydowana większość Polaków, bo aż 88%, uważa, że Polska jest krajem bezpiecznym. Mniej niż co dziesiąty ma przeciwnie zdanie (9%), a 3% nie ma opinii na ten temat. W stosunku do roku 2022 obserwowany jest istotny wzrost poczucia bezpieczeństwa Polaków - o 5 punktów procentowych zwiększył się odsetek uważających Polskę za kraj bezpieczny, a o 4 punkty zmalał udział będących przeciwnego zdania w tej sprawie. Aktualne oceny są bliskie tym z lat 2017 i 2019, kiedy niemal 90% badanych uważało Polskę za kraj bezpieczny. Oceny stanu bezpieczeństwa w naszym kraju od 2016 roku utrzymują się na wysokim poziomie (co najmniej 80% odpowiedzi pozytywnych)²³.

Poczucie bezpieczeństwa w najbliższej okolicy badanych jest niemal powszechne. W roku 2023, aż 96% pytanych odpowiedziało, że miejsce, w którym mieszkają (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym, a tylko trzy osoby na sto były przeciwnego zdania (3%, o 1 punkt procentowy mniej w porównaniu do roku wcześniejszego). Nieco więcej niż co trzeci badany (36%, spadek o 4 punkty procentowe względem 2022 roku) obawia się, że może stać się ofiarą przestępstwa, w tym tylko 3% boi się tego bardzo. Większość Polaków nie wyraża takich obaw (61%, wzrost o 3 punkty w porównaniu z rokiem 2022)²⁴.

Warto przytoczyć też wyniki badań przeprowadzonych przez CBOS w 2020 roku dotyczących opinii dorosłych Polaków na temat działalności prezydenta, parlamentu oraz innych wybranych instytucji publicznych, w tym Policji. Badania te pokazały, że ośmiu na dziesięciu ankietowanych, czyli aż osiemdziesiąt procent pełnoletnich Polaków dobrze ocenia działalność Policji²⁵. Umieszcza to Policję jako formację na pierwszym miejscu spośród wszystkich ocenianych instytucji publicznych i wskazuje na wysoki jej autorytet wśród mieszkańców.

Badania te ukazują, że Polacy czują się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania i dobrze oceniają pracę policji. W dużej mierze jest to spowodowane skutecznymi działaniami funkcjonariuszy, którzy działając prewencyjnie zapobiegają popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz sprawnie ustalają i zatrzymują sprawców tych, które zostały już popełnione. Poczucie bezpieczeństwa i spadek działań kryminalnych w miejscu zamieszkania wpływa pozytywnie na wizerunek i autorytet policji, zarówno tej działającej na danym obszarze w postaci policjantów wchodzących w skład posterunków, komisariatów czy komend powiatowych lub miejskich, jak i też policji jako całej formacji.

Na autorytet Policji duży wpływ ma także wykształcenie jej funkcjonariuszy. Wizerunek policjantów, jako osób niewykształconych, którzy nie wiedząc co czynić w dorosłym życiu wstępowali w szeregi formacji, już dawno nie ma miejsca. Miał on swoje umocowanie w czasach Milicji Obywatelskiej, kiedy to dużą część funkcjonariuszy MO stanowiły osoby po szkołach podstawowych lub zawodowych. Spowodowane było to w dużej mierze tym, że chcąc uniknąć obowiązkowej służby wojskowej wybierali oni służbę zastępczą w Zmotoryzowanych Odwodach Milicji Obywatelskiej, a później przechodzili do MO, gdzie jeśli nie chcieli piastować funkcji kierowniczych, nikt nie wymagał od nich lepszego wykształcenia.

Obecnie aby móc w ogóle przystąpić do procedury rekrutacyjnej do służby w policji, potrzebne jest posiadanie co najmniej średniego wykształcenia, jednak ponad połowa obecnych funkcjonariuszy ma wykształcenie wyższe, czyli poczynając od stopnia licencjata bądź inżyniera, przez magistra i doktora, na doktorze habilitowanym w niektórych przypadkach kończąc. Do tego każdy funkcjonariusz przechodzi obowiązkowy siedmiomiesięczny kurs podstawowy, wdrażający do służby w formacji, a z czasem jest kierowany na różne kursy specjalistyczne. Duża część policjantów, aby lepiej wypełniać powierzone obowiązki, podnosi także swoje kwalifikacje, kończąc różne studia podyplomowe, bądź kursy tematyczne. Pokazuje to na jak dobrym poziomie stoi aktualnie

²³ Portal Informacyjny Policji- www.statystyka.policja.pl/st/opinia-publiczna/231719,Polacy-czuja-sie-bardzo-bezpiecznie.html [dostęp: 31.01.2024r.]

²⁴ Tamże [dostęp: 01.02.2024r.]

²⁵ Tamże [dostęp: 01.02.2024r.]

wykształcenie policjantów, które przekłada się na profesjonalizm podczas podejmowania czynności służbowych.

Podsumowanie

Policja jest umundurowaną i uzbrojoną formacją służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego, cieszącą się dużym autorytetem w społeczeństwie. Autorytet nie jest jednak czymś danym na stałe, trzeba się o niego troszczyć, aby w wyniku nieprzemyślanych decyzji, bądź czynów pojedynczych jednostek, go nie stracić. Policja w obecnych czasach cieszy się najwyższym autorytetem w historii, co spowodowane jest między innymi profesjonalizmem służących oraz pracujących w niej osób, posiadany przez nich wykształceniem jak i najwyższym od 1990 roku czyli od czasu przeprowadzenia pierwszych badań sondażowych poziomem bezpieczeństwa notowanym w opinii dorosłych Polaków.

Duży wpływ na postrzeganie policji ma jej wizerunek jaki jest kreowany w różnych mediach, zarówno w gazetach, telewizji jak i stronach internetowych czy portalach społecznościowych. O wizerunek ten dbają w szczególności funkcjonariusze pełniący służbę w Biurze Komunikacji Społecznej Komendy Głównej Policji jak i w Wydziałach Komunikacji funkcjonujących w Komendach Wojewódzkich Policji oraz rzecznicy prasowi pracujący w komendach powiatowych, miejskich i rejonowych. To oni przekazują stanowisko Policji w różnych sytuacjach jak i bronią dobrego imienia formacji i służących w niej funkcjonariuszy, którzy ze względu na charakter służby często są pomawiani o różne czyny, jakie w rzeczywistości nie miały miejsca.

Ogromne znaczenie dla autorytetu Policji ma również wizerunek i postawa policjanta pierwszego kontaktu, czyli w większości przypadków dzielnicowego lub interweniującego patrolu, którzy wykonując swoje czynności w sposób przyjazny, kompetentny i solidny silnie wpływają na wizerunek i autorytet Policji w społeczności lokalnej.

Bibliografia:

Źródła:

1. Encyklopedia PWN- www.encyklopedia.pwn.pl/szukaj/autorytet [dostęp: 31.01.2024r.]
2. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483)
3. Słownik Języka Polskiego- www.sjp.pwn.pl/sjp/policja;2571921.html [dostęp: 01.02.2024r.]
4. Sobol E. [red:], *Nowy Słownik Języka Polskiego*, PWN, Warszawa 2002.
5. *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji* (Dz. U. 1990 Nr 30 poz. 179)

Literatura przedmiotu:

1. Góralewska-Słońska A., Kuchar-Pietrzak M., Siwczyk-Kępa M., *Wpływ autorytetu (umundurowania) na posłuszeństwo w zakresie przestrzegania przez pieszych przepisów o ruchu drogowym*, Psychologiczne zeszyty naukowe. Półrocznik Instytutu Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 2/2016, s. 173- 183,
2. Kierski K. A., *Wprowadzenie [w:] Policja Państwowa 1919- 1939*, Białystok-Olsztyn-Warszawa 2019, s. 6-11,
3. Mazur J., *Komunikowanie się Policji ze społeczeństwem, organami administracji państwowej i samorządowej*, Kraków 2012.
4. Stawnicka J., *Dialogiczny wymiar bezpieczeństwa. Rzecz o polskiej policji*, Katowice 2013.
5. Świerszcz K., *Bezpieczeństwo państwa w czasach współczesnych w ujęciu podmiotowo-akcyjologicznych wyzwań*, Przegląd Nauk o Obronności Nr 1-2016, Warszawa 2016, s. 66-83,
6. Wierzbicki M., *Miejsce Policji w życiu społecznym*, [w:] *De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności*, 2017 nr1, Siedlce 2017, s. 145- 157

Netografia

1. Encyklopedia Zarządzania- www.mfiles.pl/pl/index.php/Potrzeba_bezpieczenstwa [dostęp: 04.04.2024r.]
2. Strona Informacyjna Policji- www./info.policja.pl/inf/historia [dostęp: 24.01.2024r.]

3. Portal Informacyjny Policji- [www./statystyka.policja.pl/st/opinia-publiczna/231719,Polacy-czuja-sie-bardzo-bezpiecznie.html](http://www.statystyka.policja.pl/st/opinia-publiczna/231719,Polacy-czuja-sie-bardzo-bezpiecznie.html) [dostęp: 31.01.2024r.]